

Instytut Pamięci Narodowej - Poznań

<https://poznan.ipn.gov.pl/pl7/edukacja/edukacja-poznan/spotkania-z-historia/40946,Rajd-rowerowy-Sciezkami-historii-Sladami-Adolfa-Bnińskiego-Sroda-Wlkp-Gułtowy-2-I.html>
08.05.2024, 08:33

Rajd rowerowy „Ścieżkami historii. Śladami Adolfa Bnińskiego” - Środa Wlkp.-Gułtowy, 2 lipca 2017

  **INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ**
Oddział w Poznaniu

 Radio
Poznań

**Ścieżkami historii
Śladami Adolfa Bnińskiego**

Wycieczkę rozpoczynamy na Starym Rynku w Środzku Wielkopolskiej. Na ścianie Sądu Rejonowego znajdziemy tablicę upamiętniającą blisko 200 żołnierzy Inspektoratu AK Środa, poległych w latach 1939–1956. Na ścianie tego samego budynku, jest także tablica upamiętniająca rozstrzelanie przez Niemców w dniu 17 X 1939 r. 21 osób na pobliskich Łękach Kijewskich oraz dalszych 29 osób, straconych w tym miejscu 20 X 1939 r. w ramach operacji „Tannenberg”.

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ
Oddział w Poznaniu

PRZEDSIĘWZIĘCIE

Ścieżkami historii Śladami Adolfa Bnińskiego

Wycieczkę rozpoczynamy na Starym Rynku w Środzie Wielkopolskiej. Na ścianie Sądu Rejonowego znajdziemy tablicę upamiętniającą blisko 200 żołnierzy Inspektoratu AK Środa, poległych w latach 1939–1956. Na ścianie tego samego budynku, jest także tablica upamiętniająca rozstrzelanie przez Niemców w dniu 17 X 1939 r. 21 osób na pobliskich Łękach Kijewskich oraz dalszych 29 osób, straconych w tym miejscu 20 X 1939 r. w ramach operacji „Tannenberg”.

Po zapaleniu zniczy ruszamy w drogę. Przemierzamy się ulicą Kościelną, placem Zamkowym, a następnie ulicami: Dolną, ks. Jazdzewskiego oraz Strzelecką, by przekroczyć granicę miasta.

Ważnym punktem na trasie rajdu jest Miejsce Pamięci w miejscowości Janowo. By tam dotrzeć, musimy skręcić w miejscowości Węgierskie w prawo, w leśny dukt.

W pobliżu Miejsca Pamięci, w nocy z 14 na 15 IX 1943 roku, brytyjski samolot zrzucił 12 zasobników z bronią, amunicją, środkami opatrunkowymi, radiostacjami i innym sprzętem na potrzeby Inspektoratu Środa AK. Dla upamiętnienia tego wydarzenia, w październiku 1983 roku odsłonięto kapliczkę Chrystusa Frasobliwego oraz tablicę. W 2004 roku odsłonięto i poświęcono tutaj Krąg Pamięci Ruchu Oporu i Walki Wielkopolan w latach 1939–1945. W centralnym punkcie okręgu umieszczono głaz z wykutym znakiem Polski Walczącej oraz wierszem Władysława Bełzy.

Wokół głazu ustawiono 12 mniejszych głazów upamiętniających: Obronę Klecka, ks. Mateusza Zablockiego – komendanta obrony Gniezna w 1939 roku, działalność konspiracyjnej organizacji „Ojczyzna” w latach 1939–1945, działalność góstańskiej organizacji Czarny Legion z lat 1940–1941, Adolfa Bnińskiego, Franciszka Witaszka – szefa pionu Związku Odwetu ZWZ w Poznaniu, Akcję „Ballwerk”, Marcina Rojka – rzeźbiarza zamordowanego w KL Auschwitz, Okręg Poznański ZWZ-AK, placówki wywiadowcze AK „Lombard” oraz „Stragan”, alianckie zrzuty lotnicze na terenie Wielkopolski w 1943 roku oraz udział żołnierzy AK w wyzwoleniu w 1945 roku Ostrowa, Krotoszyna oraz Pleszewa.

W kolejnych latach Miejsce Pamięci wzbogaciło się także o tablicę upamiętniającą zamordowanego w kwietniu 1944 roku plutonowego Wawrzyńca Chalupkę oraz poświęconą walce leśników wielkopolskich podczas okupacji. W tym miejscu wysłuchamy krótkiej prelekcji Kazimierza Matyska – kostrzyńskiego regionalisty.

Ruszamy na wschód, by przez miejscowości Wysławicę oraz Karolewo dotrzeć do celu naszej wycieczki – Gułtów.
Przed okolicznościową Mszą Św. zwiedzimy park podworski przy siedzibie rodowej Adolfa Bnińskiego – ziemianina, społecznika, wojewody poznańskiego, Głównego Delegata Rządu RP na Ziemię Wielonę w latach 1940–1941, zamordowanego przez Niemców prawdopodobnie w nocy z 7 na 8 VII 1942 r.
Natomiast po Mszy Św. zapraszamy na prelekcję Aleksandry Pietrowicz – pracownika Instytutu Pamięi Narodowej oraz do złożenia kwiatów na symbolicznym grobie Adolfa Bnińskiego.

Po części oficjalnej zapraszamy na poczęstunek. Po zasłużonym odpoczynku ruszamy w drogę powrotną. Przejedziemy przez Nowojów, minimy obwałowania średniowiecznego grodziska w Gieczu, następnie przez Chłapowo oraz Dębicz dotrzemy na Stary Rynek w Środzie Wielkopolskiej. Tam zakończymy naszą wycieczkę.

W dniu 2 lipca 2017 roku odbył się organizowany przez poznański oddział IPN wraz ze Stowarzyszeniem im. Adolfa Bnińskiego rajd rowerowy „Ścieżkami historii. Śladami Adolfa Bnińskiego”.

Na początku wydarzenia uczestnicy, wraz z Burmistrzem Środy Wielkopolskiej Wojciechem Ziętkowskim oraz Starostą Powiatu Średzkiego Marcinem Bednarzem, złożyli kwiaty pod tablicą upamiętniającą żołnierzy Inspektoratu AK Środa umieszczoną na Starym Rynku w Środzie Wielkopolskiej. Następnie przedstawiciele wielkopolskiej Policji, w ramach odbywającej się równocześnie akcji „[Kręci mnie bezpieczeństwo](#)”, rozdali uczestnikom materiały edukacyjne dotyczące zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym, ze szczególnym uwzględnieniem pieszych oraz rowerzystów.

Rajd został uroczystie otwarty symbolicznym wystrzałem w powietrze przez burmistrza miasta, kolumna uczestników ruszyła w kierunku Miejsca Pamięci w Janowie.

Po około godzinie wszyscy dotarli szczęśliwie na miejsce pierwszego postoju. Niespodzianką dla rajdowców była wizyta w tym miejscu podpułkownika Ludwika Miśka ps. „Robert” – lotnika, żołnierza Armii Krajowej, wiceprezesa Zarządu Okręgowego „Wielkopolska” Światowego Związku Żołnierzy AK, specjalisty w zakresie dziejów konspiracji podczas II Wojny Światowej. Podpułkownik w krótkim wystąpieniu przybliżył dzieje zrzutu lotniczego w Janowie we wrześniu 1943 roku. Na temat Miejsca Pamięci, a także poszczególnych elementów wchodzącym w jego skład, krótki wykład wygłosił kostrzyński regionalista Kazimierz Matysek.

Kolejnym celem, a zarazem centralnym punktem rajdu była uroczysta msza święta odprawiona w kościele pod wezwaniem Świętego Kazimierza w Gułtowach w intencji Adolfa

hr. Bnińskiego. Po jej zakończeniu uczestnicy wysłuchali prelekcji Aleksandry Pietrowicz, w której przybliżono życiorys Adolfa Bnińskiego oraz dzieje wielkopolskiej konspiracji w Kraju Warty.

Po wyjściu z kościoła złożono kwiaty na symbolicznym grobie Adolfa Bnińskiego. Dzięki uprzejmości Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, uczestnicy mogli zwiedzić salę pamięci Adolfa Bnińskiego mieszczącą się w położonym nieopodal pałacu – dawnej siedzibie rodowej Bnińskich.

Na rowerzystów czekał także poczęstunek, po którym kolumna ruszyła w drogę powrotną na Stary Rynek w Środzie Wielkopolskiej. Tam rajd został oficjalnie zakończony.